

Propozycja ćwiczenia związanego z kształtowaniem postaw prospołecznych i obywatelskich wśród uczniów na różnych etapach edukacyjnych

Opracowanie: Urszula Małek

[5] Temat: Wspólnie o nowym życiu dworca PKP

Streszczenie ćwiczenia, czyli co będą robili uczniowie?

W czasie ćwiczenia uczniowie będą zastanawiali się, w jaki sposób zagospodarować dworzec PKP, który otrzymała gmina, tak aby nowe przeznaczenie obiektu jak najlepiej odpowiadało na potrzeby mieszkańców. Uczniowie będą pracować w grupach i prezentować efekty swojej pracy.

Cel:

- uświadomienie, że należy myśleć o potrzebach innych ludzi

Cel sformułowany w języku ucznia:

- dowiesz się, że kiedy myśląc o potrzebach innych ludzi możemy również realizować swoje pomysły

NaCoBeZu (kryteria realizacji celów)

Po zajęciach uczniowie będą umieli:

- wskazać pomysły na wspólne działanie
- analizować propozycje rozwiązań spraw lokalnych poprzez pryzmat potrzeb innych grup i osób

Formy pracy:

- praca w parach
- praca w grupie

Materiały dydaktyczne

- Materiał pomocniczy nr 1 Gminy przejmują dworce
- Materiał pomocniczy nr 2 Karta pracy zespołu
- Materiał pomocniczy nr 3 Mienie komunalne
- Materiał pomocniczy nr 4 Materiał pomocniczy nr 3 Źródła wykorzystane do przygotowania ćwiczenia
- Zdjęcia dworców [opis w scenariuszu ćwiczenia]

Opis aktywności

1. Rozpocznij zajęcia, od krótkiego wprowadzenia: *Czy wiecie, że według danych na 5 stycznia 2015 rok PKP SA ma w swojej dyspozycji około 2300 dworców, z czego czynnych jest 600. Część z nieczynnych dworców jest przeznaczanych na sprzedaż w ramach programu „Dworzec na własność”, a część przekazywana gminom.* [informacje na podstawie materiału wyborcza.biz/wiadomosc: „PKP opracowuje nową strategię dotyczącą dworców kolejowych”; link podany w źródłach].
2. Połącz uczniów w pary i poproś o zapoznanie się z materiałem pomocniczym nr 1 „Gminy przejmują dworce” [http://www.rynek-kolejowy.pl/52607/gminy_przejmują_dworce.htm; dostęp: 12.12.2014] i poproś o odszukanie na mapie, tych miejsc, o których uczniowie mogli przeczytać w artykule oraz odpowiedź na pytanie: **Co myślą o takim wykorzystaniu nieczynnych obiektów?** Do wyszukania miejsc uczniowie mogą wykorzystać z mapy Google [<https://www.google.pl/maps>] i fizycznie sprawdzić jak wyglądają miejsca, o których przeczytali w materiale. Po zakończeniu pracy w parach połącz dwójki w czwórki i poproś o podzielenie się refleksjami. Następnie w rundce zbierz odpowiedzi uczniów.

3. Przedstaw uczniom cel ćwiczenia podaj jeden z przykładów zagospodarowania dworca np.:
- Muzeum Lalek w Karpaczu, które powstało w dawnych budynkach dworca PKP <http://www.muzeumzabawek.pl/> [dostęp: 12.12.2014]
  - Alternatywne Centrum Kultury na ... dworcu <http://supernowosci24.pl/alternatywne-centrum-kultury-na-dworcu/> [dostęp: 12.12.2014]

Następnie podziel uczniów na grupy i rozdaj im materiał pomocniczy nr 2 z prośbą o wykonanie zadań. Dodatkowo możesz wprowadzić uczniów do zadania podając informację z materiału nr 2. Po zakończeniu pracy zespołów poproś przedstawicieli o informację na temat wykorzystania obiektu.

Podział na grupy możesz dokonać na dwa sposoby:

- Wpisz w wyszukiwarkę np. Google „dworce przejęte przez gminy od PKP” i w „Grafice” odszukaj przykładowe obiekty przejęte lub przejmowane przez gminy. Następnie wydrukuj zdjęcia i porozcinaj je tak aby utworzyć puzzle. Zdjęć powinno być tyle ile chcesz grup, a puzzli w każdym zdjęciu ile chcesz, aby osób wchodziło do danego zespołu. Rozsyp pocięte zdjęcia i poproś o wybranie jednego kawałka każdą osobę, a w następnym odszukanie osób, które mają elementy tworzące cały rysunek. Dla ułatwienia możesz wywiesić lub umieścić na stolikach zdjęcia obiektów, z których zostały zrobione puzzle.
- Jak i w pierwszym przypadku wyszukaj zdjęć obiektów i każdy z nich – po wydrukowaniu - umieść w oddzielnej kopercie z numerem. Następnie przygotuj tyle numerów kopert ile osób będzie w każdej grupie. Poproś uczniów o wylosowanie jednego z numerów i w ten sposób utwórz zespoły.

Podział na grupy z wykorzystaniem zdjęć ma na celu przede wszystkim ułatwienie pracy uczniom, aby odpowiadając na konkretne pytania w karcie pracy widzieli obiekt.

W tym punkcie zajęć możesz wyjaśnić uczniom pojęcie mienie komunalne lub wskazać źródło z prośbą o odszukanie informacji na ten temat. Dodatkowe informacje w materiale pomocniczym nr 3.

4. Po zakończeniu prezentacji poproś uczniów, aby symbolicznie zagłosowali na propozycję, która ich zdaniem najlepiej będzie służyła lokalnej społeczności. Uczniowie mogą głosować na propozycje innych zespołów, a nie swojego. Dodatkowo możesz wspólnie z uczestnikami ćwiczenia ustalić zasady głosowania, a kiedy tego typu obiekt jest w okolicy przedstawić propozycję np. radnym rady miasta, czy gminy.
5. [fakultatywnie] Kiedy mamy więcej czasu na wykonanie zadania możemy przeprowadzić z uczniami dyskusję nt. **Dlaczego warto dbać o wspólne dobro?** lub **Czy przekazany gminie dworzec PKP jest dobrem nas wszystkich?**
6. W podsumowaniu ćwiczenia poproś uczniów o odpowiedź na pytania: Co należy brać pod uwagę planując przeznaczenie obiektów, które są przejmowane przez gminy? Na co szczególnie uwagę powinni zwrócić radni, wójtowie, burmistrzowie, czy prezydenci miast?

Materiał pomocniczy nr 1 Gminy przejmują dworce

- Od początku tego roku PKP SA przekazało gminom w sumie 10 dworców – informuje Aleksandra Dąbek z biura prasowego PKP SA. Równolegle prowadzone są negocjacje dotyczące przejęcia przez samorządy kolejnych 150 dworców.

- Samorządy traktujemy jako jednego z naszych klientów – mówił podczas konferencji zorganizowanej na początku 2014 roku Jarosław Bator, dyrektor zarządzający ds. nieruchomości w PKP SA. – Samorządy działaniami typu przejęcie dworców czy nieczynnych linii kolejowych pozwalają nam ograniczać koszty, a jednocześnie pozwalają zoptymalizować majątek państwowy – podkreślał.

Dworzec na własność

W 2013 roku w ręce gmin oddano 84 dworce. Tym samym nastąpił 45% wzrost zbycia w porównaniu do 2012 roku. Lokalnym władzom przekazane zostały takie dworce jak Toruń Główny, Ostrołęka, Tuchola i Zduńska Wola. Część nieruchomości została przekazana lokalnym gminom nieodpłatnie.

W ubiegłym roku miasta przejęły m.in. dworzec Sanok Miasto. Kilka lat temu budynek został zamknięty. Gmina nie ma jeszcze pomysłu na to, jak dworzec zostanie zagospodarowany w przyszłości. Także władze Cieszyna nabyły w 2013 roku obiekt dworcowy, a wraz z nim plac przesiadkowy i historyczny bunkier. O przejęcie tego terenu władze miasta starały się od wielu lat. Na przejętych terenach powstanie centrum przesiadkowe obsługujące gminny oraz międzygminny transport autobusowy i kolejowy. - Ogłoszono otwarty konkurs na opracowanie koncepcji zintegrowanego punktu przesiadkowego, którego dworzec będzie zasadniczym elementem – poinformował w lutym Adam Swakoń, zastępca burmistrza Cieszyna.

Kolejne nieruchomości w rękach gmin

Od początku 2014 roku spółka PKP SA przekazała gminom 10 obiektów dworcowych: dworzec Pruszcz Pomorski, Krasnystaw Fabryczny, Grodzisk Mazowiecki Radońska, Michałowice, Oleszyce, Sokółka, Liniewo, Opatówek, Skoki i Zakrzewo.

Dworzec w Sokółce lokalne władze przejęły nieodpłatnie. Nieruchomość ma 9 tysięcy metrów kwadratowych. Obiekt znajduje się w złym stanie technicznym. - Planowany jest remont budynku na zewnątrz oraz zagospodarowanie terenu wokół dworca – mówi „Rynkowi Kolejowemu” Wiesława Burnos z wydziału rolnictwa i gospodarki gruntami Urzędu Miasta. Oprócz budynku dworca, lokalne władze przejęły także parking, alejkę spacerową z nieczynną fontanną oraz drogę w stronę ulicy Kryńskiej.

- PKP SA prowadzi rozmowy z samorządami, dotyczące przekazania ponad 150 dworców. Wśród obiektów przeznaczonych do zbycia na rzecz lokalnych władz można wymienić m.in. Boguszów Gorce, Więcbork, Stulno, Stary Sącz czy Mszczonów – podkreśla Dąbek.

Źródło: http://www.rynek-kolejowy.pl/52607/gminy_przejmuja_dworce.htm [dostęp: 12.12.2014]

Materiał pomocniczy nr 2

Karta pracy zespołu

Opis sytuacji	
Gmina otrzymała od PKP SA dworzec, który znajduje się w Twojej miejscowości. Radni mają na najbliższej sesji zająć się wykorzystaniem obiektu. Jako mieszkańcy, dla których ważne są sprawy gminy, postanowiliście zaangażować się w zagospodarowanie dawnego dworca. Macie swoje propozycje, ale chcecie przede wszystkim, aby obiekt służył mieszkańcom. Zdajecie sobie jednak sprawę, że w remont należy zaangażować pewne środki.	
Na co ewentualnie można przeznaczyć obiekt?	
Dlaczego uważacie, że warto przeznaczyć obiekt na wskazany przez Was cel?	
Gdzie można szukać źródeł sfinansowania Waszego pomysłu?	
Co dzięki Waszej propozycji – jeżeli dojdzie ona do skutku –zyskają:	
<ul style="list-style-type: none"> • dzieci szkoły podstawowej, która znajduje się w waszej miejscowości	
<ul style="list-style-type: none"> • młodzież, która uczy się poza miejscem zamieszkania	
<ul style="list-style-type: none"> • bezrobotni mieszkańcy miejscowości	
<ul style="list-style-type: none"> • lokalni przedsiębiorcy	
<ul style="list-style-type: none"> • lokalne stowarzyszenia	
<ul style="list-style-type: none"> • najstarsi mieszkańcy miejscowości	

Materiał pomocniczy nr 3

Mienie komunalne

To kategoria mienia publicznego analogiczna do mienia państwowego. Samorządom prawo własności i inne prawa majątkowe przyznaje Konstytucja. Termin mienia może być odnoszony do konkretnego podmiotu (np. mienie gminy) lub stosowany ogólnie (mienie komunalne, samorządowe, publiczne). Pojęcie mienia nie ma tak ścisłego znaczenia jak majątek, który może być synonimem mienia, jak i określać ogół uprawnień i obowiązków (aktywów i pasywów danego podmiotu).

Z kolei mienie komunalne – jako całość praw majątkowych przysługujących określonej podmiotowi – obejmuje tylko aktywa (prawa), a nie pasywa. Podstawowym składnikiem mienia komunalnego są nieruchomości, przy czym nie dzieli się mienia komunalnego według źródeł jego pochodzenia. W przypadku gminy mieniem komunalnym jest własność i inne prawa majątkowe należące do poszczególnych gmin i ich związków oraz mienie innych gminnych osób prawnych, w tym przedsiębiorstw. Podmioty mienia komunalnego samodzielnie decydują o przeznaczeniu i sposobie wykorzystania składników majątkowych, przy zachowaniu wymogów zawartych w przepisach.

Mieniem powiatu (województwa) jest własność i inne prawa majątkowe nabyte przez powiat (województwo) lub inne powiatowe (wojewódzkie) osoby prawne.

WARTO ZAPAMIĘTAĆ

Obowiązkiem osób uczestniczących w zarządzaniu mieniem komunalnym jest zachowanie szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządy zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego ochroną.

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2001 r. nr 142, poz. 1591 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2001 r. nr 142, poz. 1592 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie wojewódzkim (t.j. Dz.U. z 2001 r. nr 142, poz. 1590 z późn. zm.).
- Art. 44 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 93 z późn. zm.).

Źródło: Magdalena Wojtuch, Encyklopedia, Gazeta Prawna,

http://www.gazetaprawna.pl/encyklopedia/prawo/hasla/333503,mienie_komunalne_samorzadowe.htm
] [dostęp: 12.12.2014]

Propozycja ćwiczenia związanego z kształtowaniem postaw prospołecznych i obywatelskich wśród uczniów na różnych etapach edukacyjnych

Opracowanie: Urszula Małek

Materiał pomocniczy nr 4

Źródła wykorzystane do przygotowania ćwiczenia

- Alternatywne Centrum Kultury na ... dworcu <http://supernowosci24.pl/alternatywne-centrum-kultury-na-dworcu/> [dostęp: 12.12.2014]
- Jest pomysł na dworzec Sanok Miasto. Artyści przejmą obiekt <http://nakolei.pl/kolejoweabsurdypl/item/4321-ciekawa-inicjatywa-zagospodarowania-dworca-sanok-miasto-artysci-przejmuja-dworzec> [dostęp: 12.12.2014]
- Karpacz: Jak z dawnego dworca PKP zrobiono muzeum zabawek <http://www.gazetawroclawska.pl/artykul/618065,karpacz-jak-z-dawnego-dworca-pkp-zrobiono-muzeum-zabawek,id.t.html?cookie=1> [dostęp: 12.12.2014]
- Muzeum Lalek w Karpaczu, które powstało w dawnych budynkach dworca PKP <http://www.muzeumzabawek.pl/> [dostęp: 12.12.2014]
- PKP opracowuje nową strategię dotyczącą dworców kolejowych http://wyborcza.biz/biznes/1,100896,17212190,PKP_opracowuje_nowa_strategie_dotyczaca_dworcow_kolejowych.html [dostęp: 05.01.2015]
- Pojęcie mienia komunalnego http://www.gazetaprawna.pl/encyklopedia/prawo/hasla/333503,mienie_komunalne_samorzadowe.html [dostęp: 12.12.2014]
- Współpraca PKP z samorządami <http://pkpsa.pl/nieruchomosci/wspolpraca-z-samorzadami/efekty-wspolpracy.html> [dostęp: 12.12.2014]